

Արձանագրություն
Հենաշարժական խնդիրների գնահատման
0-2 տարեկան երեխաների համար

Օրգանիզմի ֆունկցիաներ և մարմնի կառուցվածք

Օրգանիզմի ֆունկցիաներ		Qualifier
b280	Ցավի զգացողություն Ընդհանուր կամ տեղային ցավի զգացողություն /ցավ մարմնի որևէ մասում, ամբողջ մամնով ցավի զգացում/	
b710	Հոդերի շարժողականության ֆունկցիաներ Մեկ կամ մի քանի հոդերի, ողնաշարի, շարժման ամպլիտուդայի, սահունության և անկաշկանդության կամ հոդերի գերշարժունակության	
b730	Մկանային ուժի ֆունկցիաներ ոտքերի և ձեռքերի մկանների թուլություն, մկանների պարեզ, մոնոպլեգիա, հեմիպլեգիա, պարապլեգիա և այլն	
b735	Մկանային տոնուսի ֆունկցիաներ Մկանների հիպոտոնուս, հիպերտոնուս և մկանային սպազմ, մկանային լարվածություն, ջղաձգություն	
b760	Կամային շարժումների վերահսկողության ֆունկցիաներ Կամային շարժումների վերահսկողության և կորդինացման ֆունկցիաներ	
b765	Ակամա շարժողական ֆունկցիաներ Տրեմոր, տիկեր, ստերեոտիպային շարժումներ, մոտորային պերսեվերացիա, խորեա, աթետոզ, ձայնային տիկեր, դիսկինեզիաներ	
b770	Քայլվածքի ձևի ֆունկցիաներ Սպաստիկ քայլվածք, հեմիպլեգիկ քայլվածք, պարապլեգիկ քայլվածք, ասիմետրիկ քայլվածք, կաղ և ձղաձիգ քայլվածք Շարժվելու և շարժունակության հետ կապված ֆունկցիաների, ներառյալ՝ հոդերը, ոսկորները, ռեֆլեքսներն ու մկանները/օստեոմիելիտ, ողնաշարի վնասվածքներ,	

	օստեոպորոզ, ուռուցքներ և այլն/	
Մարմնի կառուցվածք		Qualifier
s110	գլխուղեղի կառուցվածք	
s120	Ողնուղեղի կառուցվածք	
s710	Գլխի և պարանոցի կառուցվածք	
s720	Ուսագոտու կառուցվածք	
s730	Վերին վերջույթների կառուցվածք	
s740	Կոնքագոտու կառուցվածք	
s750	ստորին վերջույթների կառուցվածք	
s760	Իրանի կառուցվածք	
s810	Մաշկի կառուցվածք	

11

Բ. Գործունեություն և մասնակցություն

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
d1. ՍՈՎՈՐԵԼԸ ԵՎ ԳԻՏԵԼԻՔ ԿԻՐԱՌԵԼԸ			
d110	Դիտելը (նայելը) Տեսողական ազդակներն ընկալելու նպատակով տեսողության զգայարանը նպատակաուղղված /մտադրված կերպով օգտագործելը, ինչպես օրինակ՝ առարկային հետևելը, մարդկանց դիտելը, մարզական իրադարձություն, որևէ անձի կամ խաղացող երեխաներին նայելը:		
d115	Լսելը Լսողական զգայարանի միջոցով լսողական ազդակների գիտակցված ընկալում, օրինակ՝ մարդու ձայնը լսելը, երաժշտություն ունկնդրելը:		
d131	Առարկաների միջոցով սովորելը		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
	Մեկ, երկու կամ երկուսին ավելի առարկաներով պարզ գործողությունների, խաղերի միջոցով սովորելը, օրինակ՝ խորհանարդիկներով, տիկնիկներով մեքենաներով խաղալը:		
d155	Հմտություններ ձեռք բերելը այնպիսի հմտությունների ձեռքբերումը ինչպիսիք են գործիքները կամ խաղալիքներ գործածելը կամ խաղեր խաղալը:		
d160	Ուշադրությունը կենտրոնացնելը Կոնկրետ ազդակների, միջավայրում փոփոխությունների ուշադրությունը կենտրոնացնելը: Միջավայրի որոշակի տարրերին մտադրված ուշադրություն դարձնելը, ինչպիսիք են ֆիզիկական կամ սոցիալական ազդակների որակի, քանակի կամ ուժգնության փոփոխությունները		
d161	Ուշադրությունը պահպանելը Համապատասխան ժամանակահատվածում կոնկրետ գործողություններին կամ առաջադրանքներին ուղղված ուշադրությունը մտադրված պահպանելը		
d163	Մտածելը Մտքեր, գաղափարներ և պատկերներ ձևակերպելը (բառախաղ, մտագրոհ, խորհել)		
d2. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ			
d210	Առանձին առաջադրանքներ կատարելը Առաջադրանքի կատարումը սկսելը, ժամանակի, տարածության և առաջադրանքի համար նախատեսվող նյութերի օգտագործումը կազմակերպելը, առաջադրանքի կատարման ժամանակը սահմանելը և առաջադրանքը		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
	կատարելը, ավարտելը և դրա արդյունքներն ամրապնդելը:		
d3. ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ			
d310	Հաղորդակցվելիս բանավոր հաղորդագրություններն ընկալելը Բանավոր հաղորդագրությունների բառացի ենթադրվող իմաստները ընկալելը		
d315	Հաղորդակցվելիս ոչ վերբալ հաղորդագրություններ ընկալելը Ժեստերով, նշաններով և նկարներով փոխանցվող հաղորդագրությունների ուղիղ և փոխաբերական նշանակությունների ընկալումը: Ներառյալ ժեստերի լեզուն, ընդհանուր նշանները, նկարները և լուսանկարները ընկալելը:		
d4. ՇԱՐԺՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ			
d420	Տեղափոխվելը Մեկ մակերեսից մեկ այլ մակերես տեղաշարժվելը առանց մարմնի դիրքի փոփոխության՝ նստարանի երկանքով սահելը կամ սայլակից մահճակալ տեղափոխվելը		
d445	Դաստակը և բազուկը օգտագործելը Դաստակի և բազուկի օգնությամբ առարկաներ տեղաշարժելը, վերցնելը, բռնելը, բարձրացնելը, պահելը և գործածելը		
d450	Քայլելը Ուտքով կարճ տարածություններում՝ տանը, բակում, տեղաշարժվելը		
d455	Տեղաշարժվելը Աստիճաններ բարձրանալը /քայլելով կամ մագլցելով/, ցատկելը կամ վազելը /նաև խոչնդոտները շրջանցելը/		
d5. ԻՆՔՆԱՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄԸ			
d510	Լվացվելը – լոգանք ընդունելը		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
	Սեփական մարմինը ամբողջությամբ կամ դրա մասերը լվանալը և չորացնելը		
d520	Մարմնի խնամքը Մարմնի մասերի՝ մաշկի, դեմքի, ատամների, գլխամաշկի, եղունգների խնամքն իրականացնելը.		
d530	Բնական կարիքները հոգալը Արտաթորանքը (միզարձակում և կղազատում) հեռացնելու պահանջն զգալը, իրականացնելը և դրանից հետո մարմինը մաքրելը		
d540	Հագնվելը Կոշիկներն ու հագուստը հագնելու և հանելու համաձայնեցված գործողություններ կատարելիս, կլիմայական և սոցիալական պայմաններին հետևելը		
d550	Ուտելը Սնունդն ստանալու կարիքը զգալը և ուտելուն ուղղված գործողություններ կատարելը, այն բերանին մոտեցնելը, կտրատելը և այլն:		
d560	Խմելը Խմելու կարիքն զգալը և ըմպելիքով տարրան վերցնելը, այն բերանին մոտեցնելը և խմելը; շշեր բացելը, ծողիկով խմելը կամ հոսող ջուր խմելը		
d7. ՄԻՋԱՆՁՆԱՅԻՆ ՇՓՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ			
d710	Հիմնական միջանձնային փոխհարաբերություններ Հարաբերություններում հարգանք, ջերմություն, երախտագիտություն և հանդուրժողականություն ցուցաբերելը և հարաբերություններում համապատասխան ֆիզիկական կոնտակտ ունենալը		
d760	Ընտանեկան հարաբերություններ		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
	Անմիջական ընտանիքի, մերձավոր ազգականների հետ ազգակցական հարաբերություններ հաստատելը և պահպանել		
d8. ԿՅԱՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՆԵՐԸ			
d880	Խաղերի մեջ ներգրավվելը Առարկաներով, խաղալիքներով, նյութերով կամ խաղերով նպատակաուղղված, հետևողական կերպով զբաղվելը՝ ինքնուրույն կամ այլ անձանց հետ միասին		
d9. ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԿՅԱՆՔԸ			
d920	Հանգիստը և ժամանացը Ցանկացած տեսակի խաղային, ժամանցային միջոցառումներին մասնակցելը, սիրելի զբաղմունքով, հանգստով զբաղվելը		
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԾԱԾԿԱԳՐԵՐ			

8

(e) ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ հուշընդոտ
e1. ԱՐՏԱԴՐԱՆՔ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ		
e110	Անձնական սպառման ապրանքներ կամ նյութեր Ներքին ընդունման նպատակով սննդամթերքի, ըմպելիքի և դեղորայքի անհրաժեշտությունը	
e115	Առօրյա կյանքում անձնական օգտագործման արտադրանք և տեխնոլոգիաներ Առօրյա կյանքում անհրաժեշտ իրերի/պարագաների, ինչպես օրինակ՝ համապատասխան հագուստ, հարմարեցված կահույք, կենցաղային սարքերի, ընդհանուր նշանակության օժանդակ արտադրանքների	

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ Խոչընդոտ
	անհրաժեշտությունը	
e120	Շենքային պայմաններում և դրսում անձի շարժունակության ու փոխադրման համար նախատեսված արտադրանք և տեխնոլոգիաներ՝ ներս և դուրս անելու համար անձի փոխադրման, շարժունակության համար անհրաժեշտ հատուկ միջոցների/պարագաների անհրաժեշտությունը	
e125	Հաղորդակցության համար նախատեսված արտադրանք և տեխնոլոգիաներ Տեղեկատվություն ուղարկելու և ստանալու սարքերի ու տեխնոլոգիաների՝ լսողական, ձայնաստեղծ, հեռախոսային սարքերի, ավտոմատացված սարքերի անհրաժեշտությունը	
e2. ՇՐՋԱԿԱ ԲՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ ԵՎ ԴՐԱ ՎՐԱ ՄԱՐԴԱԾԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ		
e250	Ձայնը Երևույթ, որը լսվում է կամ կարող է լսվել, ինչպես օրինակ՝ շրիկոցը, զանգը, երգը, շվոցը, ճիչը՝ ներառյալ ձայնի ուժգնությունը, ձայնի որակը, որը ազդում է անձի գործունեության վրա	
e3. ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
e310	Անմիջական ընտանիքի անդամներ Անմիջական ընտանիքի անդամների կողմից ֆիզիկական օգնություն և հոգեբանական աջակցության առկայությունը կամ բացակայությունը	
e340	Անձնական խնամքի ծառայություններ մատուցող անձինք և անձնական օգնականներ Անձնական խնամք տրամադրողների, անձնական օգնականների (բացառությամբ ընտանիքի անդամների) հետ ունեցած փոխհարաբերությունները	
e355	Առողջապահության ոլորտի մասնագետներ օր՝ բժիշկների, բուժքույրերի, հոգեթերապևտների, լոգոպեդների, սուրդոլոգների, վնասվածքաբան-օրթոպեդների, բուժ-սոցիալական ծառայության	

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ Խոչընդոտ
	աշխատողների աջակցությունը և հարաբերությունները	
e4. ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔ		
e410	Անմիջական ընտանիքի անդամների վերաբերմունքը Անմիջական ընտանիքի անդամների ընդհանուր կամ որևէ հարցի շուրջ հստակ կարծիքը և համոզմունքը՝ անձի կամ սոցիալական, տնտեսական և այլ հարցերի շուրջ, որոնք ազդում են անձի վարքագծի և գործողությունների վրա:	
e440	Անձնական խնամք տրամադրողների և անձնական օգնականների վերաբերմունքը՝ անձնական խնամքի ծառայություն մատուցող անձանց և անձնական օգնականների ընդհանուր կամ որևէ հարցի շուրջ կոնկրետ կարծիքը և համոզմունքը անձի կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ազդում են վարքագծի և գործողությունների վրա:	
e450	Առողջապահության ոլորտի մասնագետների անձնական վերաբերմունքը Առողջապահության ոլորտի մասնագետների վերաբերմունքը, կոնկրետ կարծիքը, համոզմունքը ընդհանուր կամ որևէ հարցի մասին, որոնք ազդում են անձի վարքագծի կամ գործողությունների վրա	
e5. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
e540	Տրանսպորտային ծառայություններ, համակարգեր տրանսպորտային ծառայության կամ միջոցի առկայությունը և մատչելիությունը	
e570	Սոցիալական ապահովության ծառայություններ, համակարգեր պետական աջակցության և սոցիալական ապահովության ծառայությունների առկայությունը և մատչելիությունը, որոնց նպատակն է աջակցություն ապահովել /նպաստ, և այլն/	
e580	Առողջապահական ծառայություններ Առողջապահական ծառայությունների, համակարգերի առողջական խնդիրների կանխարգելման, բուժման, վերականգնողական բուժման և առողջ ապրելակերպի	

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ Խոչընդոտ
	Խթանման համար առկա ծառայությունների առկայությունը և մատչելիությունը	
ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԻ ԱՅԼ ԾԱԾԿԱԳՐԵՐ		